

**A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság
ítélete**

Az ügy száma: Gfv.VII.30.517/2018/6.

A tanács tagjai: Dr. Farkas Attila a tanács elnöke
. Gáspár Mónika előadó bíró
. Csőke Andrea bíró

A felperes:

A felperes képviselője: Dr. Szőnyi Tamás Ügyvédi Iroda

Az I. rendű alperes:

Az I. rendű alperes képviselője: Pivarnyikné dr. Juhász Emőke Ügyvédi Iroda

A II. rendű alperes:

A II. rendű alperes képviselője: Balla és Gelányi Ügyvédi Iroda

A per tárgya: vezető tisztségviselő felelősségének megállapítása

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél: I. rendű alperes

A másodfokú bíróság neve és a felülvizsgálni kért jogerős határozat száma:

Fővárosi Ítéltábla 11.Gf.40.209/2018/4. számú ítélet

Az elsőfokú bíróság neve és a határozatának száma:

Fővárosi Törvényszék 19.G.41.233/2016/56-I. számú ítélet

Rendelkező rész

A Kúria a jogerős ítéletet a felülvizsgálati kérelemmel érintett részében hatályában fenntartja.

Kötelezi az I. rendű alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 19.050 (tizenkilencezer-ötven) forint felülvizsgálati eljárási költséget.

Az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

Indokolás

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

- [1] A később felszámolás alá került **SH. Kft.**-nek (a továbbiakban: adós gazdálkodó szervezet) az I. rendű alperes közvetlen irányítást biztosító befolyással rendelkező tagja, egyúttal ügyvezetője is volt. A II. rendű alperes megbízással a társaság szakmai tanácsadójaként működött közre.
- [2] A bútor- és háztartási cikk kereskedelemmel foglalkozó adós

bemutató terem üzemeltetésére a felperes jogelődjétől üzlethelyiséget bérelt, bérleti díjfizetési kötelezettségének 2006. augusztus 20-tól a bérleti szerződés 2007. november 16-i megszűnéséig nem tett eleget.

- [3] A felhalmozott bérleti díjtartozás rendezésére a II. rendű alperes 2006. évben egyeztetett a felperessel, amelynek eredményeként 7.755.014 Ft értékű ingóságot adott át részére. A lakberendezési tárgyak vételárát a felperes törvényes képviselője jogerős bírósági ítélet alapján a II. rendű alperesnek megfizette.
- [4] A 2008. január 31-én benyújtott kérelemre indult eljárásban az adós 2008. június 1-jei hatállyal felszámolás alá került. A felperes hitelezői igényét a felszámolási eljárásban bejelentette, azt a felszámoló 15.762.992 Ft tőkeösszegben visszaigazolta.
- [5] Az I. rendű alperes az adóst felszámolást megelőző vezetőjeként a felszámolás kezdő időpontját követően, 2008. augusztus 26-án tett eleget a társaság 2006., 2007., 2008. évi éves beszámolóit letétbe helyezésére és közzétételére vonatkozó kötelezettségének.
- [6] A 2005. évi éves beszámoló szerint az adós 6.445e Ft saját tőkével rendelkezett, mérleg szerinti eredménye 3.055e Ft volt. 2006. évben a saját tőke -27.420e Ft-ra csökkent, a társaság mérleg szerinti eredménye -35.365e Ft-ban állt elő. 2007. évben a mérleg szerinti eredmény 26.204e Ft, az értékesítésből befolyt nettó árbevétel 63.312e Ft, a saját tőke -53.624e Ft volt. A társaság alultőkésítetttsége miatt működését a saját forrás mellett tagi kölcsönökből finanszírozta. 2006. évre az adós eszközeinek értéke a kötelezettségekre nem nyújtott fedezetet, 2006. augusztus 20-ával az adós fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzetbe került.
- [7] Az adós a bérlemény kialakítására 2006. július 1-jét megelőző beruházást 22.805e Ft értékben befektetett eszközként tartotta nyilván könyveiben az idegen ingatlanon végzett beruházás alapján, a mérlegtételt a bérleti szerződés felmondását követően kivezette, ezért az a 2007. évi beszámolóban 22.805e Ft-os vagyonsökkenésként jelentkezett.
- [8] A felszámolási eljárás egyszerűsített módon való befejezésével az adós megszűnt, a cégjegyzékből 2010. november 9-én törlésre került.

A felperes keresete és az alperesek ellenkérelme

- [9] A felperes módosított keresetében annak megállapítását kérte a csődeljárásról és a felszámolási eljárásról szóló 1991. évi XLIX. törvény (a továbbiakban: Cstv.) 33/A. § (1)-(3) bekezdései alapján, hogy az adós fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzete bekövetkezését követően az I. rendű alperes vezető tisztségviselőként, a II. rendű alperes pedig árnyékvezetőként nem a hitelezők érdekeinek elsődlegessége alapján látták el ügyvezetési feladataikat, amellyel a társaság vagyona 15.762.992 Ft-tal csökkent.
- [10] Az I. rendű és a II. rendű alperes ellenkérelme a kereset elutasítására irányult.

Az első- és a másodfokú határozat

- [11] Az elsőfokú bíróság a megismételt eljárásban hozott ítéletében 3.874.000 Ft vagyonsökkenés tekintetében megállapította az I. rendű alperes ügyvezetői felelősségét. A keresetet ezt meghaladóan, illetve a II. rendű alperessel szemben elutasította.
- [12] A felperes és az I. rendű alperes fellebbezése folytán eljáró ítélőtábla az elsőfokú bíróság ítéletét részben megváltoztatta és megállapította, hogy az I. rendű alperes az adós fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzetének bekövetkeztét követően ügyvezetői feladatait nem a hitelezők érdekeinek elsődlegessége alapján látta el, ezáltal a társaság vagyona 15.762.992 Ft mértékben csökkent. Az elsőfokú ítéletnek a II. rendű alperessel szembeni keresetet elutasító rendelkezését helybenhagyta.
- [13] A jogerős ítélet indokolásában elsőként azt rögzítette a másodfokú bíróság, hogy nem volt indok az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezésére a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: rPp.) 252. § (2) bekezdése alapján. Az elsőfokú bíróság a korábbi hatályon kívül helyező végzések iránymutatásainak eleget tett. Az adós iratanyagának hiánya miatt, annak szükségszerű következményeként a többször megismételt eljárásban felvett bizonyítási eljárás eredményeként sem növekedett a megállapítható tények köre. Az irathiany a peres felek mindegyikét elzárta a további bizonyítás lehetőségétől, az eljárás újabb megismétlésétől ezért nem volt eredmény várható.
- [14] A kereset érdemét tekintve a másodfokú bíróság álláspontja a vagyonsökkenés mértékét illetően tért el az elsőfokú bíróságétól. A Cstv. 33/A. § (1)-(2) bekezdései alapján, a törvényi vélelemszabály alkalmazhatóságát és a bizonyítási kötelezettségre gyakorolt perjogi hatását tekintve kifejtette a másodfokú bíróság, hogy vezető tisztségviselő felelősségének megállapítására irányuló perekben főszabály szerint alakuló, a felperesre háruló bizonyítási kötelezettségtől eltérően törvényi vélelem fennállása esetén a felperest további bizonyítási kötelezettség a fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzet időpontja, a jogellenes alperesi magatartás, a vagyonsökkenés, avagy a hitelezői követelések teljes kielégítésének megghiúsulása, illetve az előzőek közti okozati összefüggés fennállása vonatkozásában nem terheli. A vélelemszabály keretében a hitelezői érdekek sérelme kitétel alatt összefoglaló jelleggel érteni kell a deliktuális felelősséget megalapozó valamennyi törvényi tényállási elemet. A törvényi vélelem annyit tesz, hogy a felelősségi tényállás körén kívül eső vélelmező tény - az üzleti beszámoló elmulasztott nyilvánosságra hozatala - igazolásával a felelősség megállapításához szükséges, az általános szabályok szerint egyébként bizonyítandó tényeket valósnak kell tekinteni. A Cstv. adott ügyben irányadó szabálya alkalmazásával mindez annak megállapításához vezet, hogy a vezető a fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzet bekövetkezése után nem a hitelezői érdekek elsődlegességének megfelelő magatartást tanúsította, amely a törvényben megjelölt további következménnyel,

a vagyonsökkenéssel járt. A vélelem megdönthető jellegéből következően, az alperes lehetősége annak bizonyítása, hogy a vélelem nem következett be. Az I. rendű alperes védekezése alapjául a beszámoló letétbe helyezési kötelezettségének ugyan késedelmes, de megvalósult teljesítésére hivatkozott, ami nem eredményezhette a vélelem mellőzését. A vélelem a felszámolás kezdő időpontját megelőző mulasztás tényével beállt, de csak egyedül az adós cégjegyzékbe bejegyezett ügyvezetőjével, az I. rendű alperessel szemben. A II. rendű alperest árnyékvezetőként a Cstv., a gazdasági társaságokról szóló 2006. évi IV. törvény (a továbbiakban: Gt.), a cégnyilvánosságról, a bírósági cégeljárásról és a végelszámolásról szóló 2006. évi V. törvény (a továbbiakban: Ctv.) rendelkezéseiből következően kötelezettség nem terhelte a mérleg leadásával kapcsolatban, ezért felelőssége tekintetében - törvényi vélelem hiányában - az általános szabályok szerint alakult a perben a bizonyítási kötelezettség.

- [15] Kiemelte a másodfokú bíróság, hogy a felperes a keresetében az adós fizetéseképtelenségével fenyegető helyzet bekövetkezését 2006. augusztus 20-ára tette, a megállapítani kért vagyonsökkenés mértékét a hitelezői igénye összegében határozta meg. Az I. rendű alperes sikeresen védekezni a vélelmező tény megdöntésével nem tudott, arra pedig nem alapította védekezését a felelősség alóli kimentéshez, hogy megtette az adott helyzetben elvárható intézkedéseket a hitelezői veszteségek elkerülése, csökkentése érdekében.
- [16] A felperes hitelezői minősége, azon keresztül keresetösségi joga megállapítható volt az ügyben a felszámolási eljárásban betöltött hitelezői jogállása alapján, amelyet bejelentet követelése nyilvántartásba vétele alapozott meg. Az I. rendű alperes által megjelölt körülmény, egyes adós által forgalmazott ingóságok elvitele, annak hatása a hitelezői igény mértékére, nem vezethetett a felelősség alóli mentesüléshez, jelen pernek nem lehetett tárgya a hitelezői követelés megalapozottságának vizsgálata. A fenyegető fizetéseképtelenség 2006. augusztus 20-i bekövetkezését szakvélemény mutatta ki az ügyben. A vételemszabály előzőekben bemutatott tartalma szerint az I. rendű alperes esetében mind a jogellenes ügyvezetői magatartást, mind a vagyonsökkenés bekövetkezését és mértékét, továbbá a kettő közti okozati összefüggést vélelmezni kellett.
- [17] A vagyonsökkenés mértékét illetően nem osztotta az ítéeltábla az elsőfokú ítélet álláspontját, és nem értett egyet a beszerzett szakértői véleménnyel sem, ami a mérleg saját tőke adatából indult ki. Leszögezte, hogy adott pertípusban a Cstv. 3. § (1) bekezdés e) pontjában írt fogalom meghatározó szabály alkalmazásával, gazdálkodó szervezet aktív vagyona változását kellett vizsgálni, amelynek csökkenése a hitelezői kielégítés alapjának megghiúsításával járhatott. A Cstv. hivatkozott rendelkezése egyértelműen definiálja az adós vagyont a számvitelről szóló 2000. évi C. törvényben (a továbbiakban: Számviteli tv.) törvényben befektetett, illetve

forgóeszköznek minősített aktív vagyronban. Ettől különböző a Számviteli tv. 35. § (1) bekezdésében szabályozott saját tőke, amely a tulajdonos vagy tulajdonosok által a gazdálkodó szervezetnek véglegesen átadott, vagy az adózott eredményből a gazdálkodó szervezetnél hagyott saját forrás.

- [18] Rámutatott a másodfokú bíróság, hogy a Cstv. 33/A. §-a alapján indult perben a vagyonsökkenés mértéke a tényállástól függően tekinthető szakkérdésnek. Amennyiben a rendelkezésre álló adatok, bizonyítékok, az egyértelmű pénzügyi adatok, mérlegek vizsgálatával, különleges szakértelem igénybevétele nélkül is lehetővé teszik a vagyonsökkenés meghatározását, azt maga a bíróság is elvégezheti. Jelen ügyben az adós iratanyagainak hiányossága miatt egyedül a mérlegadatokat szolgáltatottak kellő bizonyítékot az aktív vagyonsökkenés ténye és mértéke megállapítására, amelyet az ítélet tábla a 2006. és 2007. évi mérlegadatokat alapján elvégzett. A 2006. üzleti év mérlege szerint az adósnak 2006. december 31-ével kimutatott befektetett tárgyi eszközökből, forgóeszközökből összetevődő 121.157e Ft összértékű aktív vagyona volt, amely 2007. évre 26.045e Ft forgóeszköz vagyronra csökkent. A két év vonatkozó mérlegadatának különbözete - a vagyonsökkenés - 95.112e Ft-ot tett ki, amelynél a felperes alacsonyabb mértékben, 15.762.992 Ft a keresetben megállapítani kért vagyonsökkenés. Az ügyben sem a szakértői vélemény, sem egyéb bizonyíték nem mondott annak ellent, hogy legalább 15.762.992 Ft erejéig állította a vagyonsökkenést és abban az alperesi felelősség megállapítását. A kereset összecszerűségét tekintve tehát megalapozottnak minősült.
- [19] Hangsúlyozta a másodfokú bíróság, hogy az előzőek szerint alátámasztott kereseti kérelemmel szemben az I. rendű alperes a rá háruló bizonyítási kötelezettségnek nem tett eleget, nem igazolta, hogy ügyvezetése alatt magatartása következtében az adós vagyona nem csökkent, azt sem, hogy úgy járt el az adós fizetése képtelenségével fenyegető helyzet bekövetkezését követően, ahogy az az adott helyzetben vezetőtől elvárható. Nem állított továbbá és nem is igazolt pótbefizetést, tőkeemelést, sem egyéb olyan körülményt, amely az adós szabályozott kivezetésére utalt volna a gazdasági életből.
- [20] Rögzítette végül a jogerős ítélet az árnyékvezetőnek minősülő II. rendű alperes vonatkozásában a kereset megalapozatlanságát, a bizonyításra köteles felperes bizonyítási kötelezettségének elmaradása miatt.

A felülvizsgálati kérelem és ellenkérelem

- [21] Az I. rendű alperes felülvizsgálati kérelmében a jogerős ítélet hatályon kívül helyezésével elsődlegesen az elsőfokú bíróság ítéletének megváltoztatását és a kereset elutasítását, másodlagosan az elsőfokú ítélet helybenhagyását, harmadsorban pedig az elsőfokú bíróság utasítását kérte új eljárás lefolytatására és új határozat hozatalára.

- [22] Arra hivatkozott, hogy a jogerős ítélet a Cstv. 33/A. § (1)-(2) bekezdésébe, az rPp. 164. § (1) bekezdésébe ütköző módon jogszabálysértő.
- [23] Álláspontja szerint tévesen határozta meg a jogerős ítélet a vélelemmel összefüggésben alakuló bizonyítási kötelezettséget. Az ítélet tábla a Cstv. vélelemszabályát meg nem engedett módon értelmezte kiterjesztően. Vitatta, hogy a hitelezői érdekek sérelme összefoglaló jellegű meghatározásából következően valósnak kell tekinteni a deliktuális felelősséget megalapozó valamennyi törvényi tényállási elemet. A Cstv. vizsgált rendelkezése értelmében ugyanis a vélelem egyedül a hitelezői érdekek sérelmére vonatkozik.
- [24] A vagyoncsökkenés mértékével összefüggésben elsőként az ítélet tábla az ügyben korábban hozott hatályon kívül helyező végzése iránymutatására utalt, amely szerint a felperes tartozott meghatározni a perben a fizetése képtelenséggel fenyegető helyzet bekövetkezése és a felszámolás elrendelése között bekövetkezett vagyoncsökkenés pontos mértékét, a vagyonvesztés mibenlétét, továbbá azt is, hogy az pontosan mely, konkrétan megjelölt alperesi magatartással okozati összefüggésben következett be. A felperes a megismételt eljárásban nem jelölt meg olyan konkrét alperesi magatartást, amelynek eredményeként a vagyonvesztés bekövetkezett, tényállításai megtétele nélkül indítványozta szakértő kirendelését. Hangsúlyozta, hogy a felperes nyilatkozata nem felelt meg az rPp. 121. § (1) bekezdés c) pontjának, ami egyben azt is jelentette, hogy nem volt olyan felperesi tényállítás, amelyet a bíróság valósnak fogadhatott el, illetve amellyel szemben az alperest ellenbizonyítás terhelte. A vélelemszabály bizonyítás alól ad mentességet, tényállítások megtétele alól viszont nem.
- [25] Állította, hogy az ítélet tábla jogszabályellenesen hagyta figyelmen kívül a szakértői véleményeket, szakkérdésben foglalt állást a perben beszerzett szakvélemény, valamint az I. rendű alperes által becsatolt magánszakértői vélemény mellőzésével. Álláspontja szerint a mérlegadat vizsgálatával a forgóeszköz és a befektetett eszköz - számviteli fogalmuk mellett - nem feltétlenül eredményez vagyonvesztést. A forgóeszköz és a befektetett eszköz mutatói nem függetleníthetők a társaság egyéb gazdálkodási adataitól, kötelezettségei alakulásától. Megalapozatlanná tette a felperes keresetét, hogy nem mutatható ki összecszerően az állított vagyoncsökkenés, amelyet Csabai Gergely magánszakértői véleménye is igazol. A vagyoncsökkenés nem azonosítható a kirendelt szakértő véleményében írtak szerint, a saját tőke csökkenésével. Figyelmen kívül kell hagyni továbbá az adósnak az idegen tulajdonban végzett beruházásra elszámolt terven felüli értékcsökkenést. A saját tőke 2007. évi csökkenése 22.805e Ft összegben olyan gazdasági eseményből származik, amely nem azonosítható az alperesek magatartásával, intézkedésével; a terven felüli értékcsökkenés elszámolása jogszabályi kötelezettség volt. Véleménye szerint a szakértői bizonyítás igazolta, hogy nem állapítható meg olyan konkrét gazdasági esemény, alperesi magatartás, amellyel

kapcsolatos vagyonsökkenés kimutatható lenne.

- [26] Hangsúlyozta, hogy egyedül a fenyegető fizetéseképtelenség beállítását követő vagyonszerzés vehető számításba a felelősség alapjául, amelyre vonatkozó - szakkérdésbe tartozó - bizonyítás kötelezettsége a felperesre hárult [rPp. 164. § (1) bekezdés]. A magánszakértői vélemény szerint 2006. augusztus 20-ával az adós gazdasági, vagyoni helyzete nem volt kimutatható, ebből következően nem volt megállapítható az sem, hogy a saját tőke 2006. évi csökkenése adott év mely időszakához kapcsolódik. A vagyonsökkenés mértéke legfeljebb a saját tőke 2007. évi, 26.204e Ft-ot kitevő csökkenéseként vehető figyelembe, amelyből le kell vonni az említett 22.805e Ft-os tételt. Az ügyben megállapítható vagyonsökkenés maximális mértéke tehát az elsőfokú ítéletben rögzített összeg.
- [27] A felperes és a II. rendű alperes felülvizsgálati ellenkérelme a jogerős ítélet hatályban fenntartására irányult.

A Kúria döntése és jogi indokai

- [28] A Kúria a jogerős ítéletet az rPp. 275. § (2) bekezdése alapján a felülvizsgálati kérelem keretei között, az I. rendű alperes kártérítési felelősségét megállapító részében vizsgálta, és azt a felülvizsgálati kérelemben megjelölt okokból nem találta jogszabálysértőnek.
- [29] Előrebocsátja a Kúria, hogy a felülvizsgálati eljárás lényegéből következően felülbírálati jogkörét - az adott ügyben nem irányadó, három kivételtől eltekintve - a felülvizsgálati kérelem korlátján belül, a hatvannapos határidőben érkezett perorvoslati kérelemben megjelölt jogszabálysértések vizsgálatával gyakorolhatja. A felülvizsgálati eljárás rendkívüli perorvoslat, nem folytatása a jogerősen lezárt pernek; tárgya a felülvizsgálni kért jogerős ítélet [rPp. 270. § (2) bekezdés], ebből következően a felülvizsgálati kérelemnek - az rPp. 272. § (2) bekezdésében meghatározott tartalommal - a jogerős ítéletben kifejtettekkel szemben kell érvelést tartalmaznia. A felülvizsgálati kérelem kötelező, egymással szoros perjogi és logikai kapcsolatban álló tartalmi elemei - funkciójukból fakadóan - meghatározzák egyben a felülvizsgálati eljárás tartalmi és jogi kereteit is. A jogerős ítélet több rendelkezését támadó, avagy több egymástól elkülönülő jogszabálysértésre hivatkozó felülvizsgálati kérelemnek - az előterjesztésére biztosított határidőn belül - valamennyi hivatkozás tekintetében rendelkeznie kell a törvényes tartalmi kellékekkel. Ezek a támadott határozat, a jogszabálysértés és azzal összhangban a megsértett jogszabályhely megjelölése, a jogorvoslati kérelem indokainak ismertetése és a Kúria döntésére irányuló határozott kérelem. Több jogszabálysértésre alapított, avagy a jogerős ítélet több rendelkezését támadó felülvizsgálati kérelemnek valamennyi jogszabálysértés, illetve támadott rendelkezés tekintetében külön-külön teljesítenie kell az előzőekben bemutatott tartalmi elvárást, ellenkező esetben a tartalmilag fogyatékos

felülvizsgálati kérelmet - vonatkozó részében - a Kúria nem vizsgálhatja érdemben [rPp. 275. § (2) bekezdés, 272. § (1) és (2) bekezdés, 1/2016. (II.15.) PK vélemény].

- [30] A jogerős ítélet jogszabálysértés nélkül állapította meg az I. rendű alperes ügyvezetői felelőssége fennállásához szükséges elemeket, az adós fenyegető fizetéseképtelenségét követően a hitelezői érdekekbe ütköző alperesi magatartást és az azzal okozati összefüggésben bekövetkezett társasági vagyonsökkenést.
- [31] A Cstv. 33/A. § (1) bekezdésében írt társasági vagyonsökkenés meghatározásához az ügyben eljáró bíróságok közül a másodfokú bíróság jogi álláspontja és módszere volt helyes, amely megfelelt a Cstv. definíciós szabályának, valamint a beszámoló részét képező mérleg egyes oldalai törvényes tartalmának. A Cstv. 3. § (1) bekezdésének e) pontja - a Cstv. szabályainak alkalmazása szempontjából generális jelleggel - mondja ki, hogy vagyon alatt a Számviteli tv. szerint befektetett eszköznek, illetve forgóeszköznek minősített vagyonelemeket kell érteni, azaz az adós aktív, a beszámoló mérlegrészében eszközként kimutatott - a hitelezői igények kielégítésére szolgáló - vagyont. A Számviteli tv. értelmében a mérleg eszközoldalán kell szerepeltetni a vállalkozás vagyont, a rendelkezésére álló, működését szolgáló - éves vagy éven túli rendeltetésük szerint osztályozott - befektetett eszközöket és forgóeszközöket [Számviteli tv. 23-31. §], amellyel szemben a mérleg forrásoldala a vállalkozás rendelkezésére álló eszközök, tehát a vagyon forrását hivatott szemléltetni, idetartozik a tulajdonosoktól származó, a társaság alapításakor, majd pedig a működése során átadott saját tőke (jegyzett tőke, az éves adózott eredményből a vállalkozásnál hagyott rész, a különböző tartalékok, tőke-, cél-, értékelési tartalék, stb.), valamint a vállalkozás számára idegen forrás, a társaság hitelezőkkel szemben fennálló hosszú és rövid lejáratú kötelezettségei [Számviteli tv. 34-43. §].
- [32] Kiemeli a Kúria a kereset mérlegadatokra támaszkodó tényállításai közül - amelynek alapulvételével következtetett a felülvizsgált ítélet a vagyonsökkenés tényére és mértékére -, hogy a 2006. évi mérleg eszközoldala szerint az adós a 121.157e Ft összértékű vagyonból a 98.352e Ft nyilvántartási értékű forgóeszköz állományt nem a hitelezői követelések kielégítésére fordította. A 2006. december 31-ével fennállóként kimutatott teljes vagyon ugyanis úgy csökkent a 2007. évi mérleg szerint 26.045e Ft-ra a mérleg fordulónapjára, hogy a társaság rövid lejáratú kötelezettségei, tehát az éven belül kiegyenlítendő tartozásai nem csökkentek, hanem emelkedtek (2006. év vonatkozó mérlegadata 63.381e Ft, a 2007. évi 79.366e Ft volt). Ehhez kapcsolódóan megjegyzi egyúttal a Kúria, hogy tévesen utalt a felülvizsgálati kérelem a felperes tényállításai hiányában az rPp. 121. § (1) bekezdés c) pontjának sérelmére az ügyben, továbbá arra is, hogy a 2006. évi - tehát 2006. december 31-ére vonatkoztatott - mérlegből évközi adat nem nyerhető. A jogerős ítélet egyértelmű és világos indokolásából

kitűnően az ítéletábra a 2006. december 31-ével kimutatott vagyonállapothoz mértén foglalt állást a vagyoncsökkenésről, a 2007. évi mérleg adataiból visszaszámítottan.

- [33] Megalapozatlanul hivatkozott a felülvizsgálati kérelem az ügyben másodfokon eljáró bíróság részéről az rPp. 164. § (1) bekezdésének megsértésére, amelyet a Kúria együtt vizsgált az állított eljárási szabálysértéssel összefüggő, a felülvizsgálati kérelemben is azzal logikai kapcsolatban hivatkozott Cstv. 33/A. § (2) bekezdésének megsértésével.
- [34] A Cstv. 33/A. § (1) és (2) bekezdéseinek alkalmazása során a hitelezői érdekek sérelmének törvényi vélelme adott ügyben - nem vitásan - fennállt, a felszámolás kezdő időpontját megelőző két üzleti évre vonatkozó éves beszámolók letétbe helyezésének, közzétételének elmulasztása miatt az I. rendű alperes részéről. A másodfokú bíróság álláspontja szerint a törvényi vélelem kiterjedt arra is, hogy az I. rendű alperes mulasztását követő vagyoncsökkenés az I. rendű alperes hitelezői érdekeket sértő - vélelmezett - eljárásának (mulasztásának) következtében állt elő.
- [35] A Cstv. 33/A. § (2) bekezdésében írt vélelemszabály helyes értelmének és hatályának feltárásához a vélelem természetén, funkcionális működésén túl vizsgálni szükséges a törvényben nevesített vélelmező tény természetét is.
- [36] Vélelem esetén valamely egyébként bizonyítást igénylő tény egy attól különböző, másik tény bekövetkezésével és igazolásával nyer bizonyítást, amellyel elhárul a bizonyítás kötelezettsége a bizonyítást igénylő, döntő tényre nézve. Az a perbeli személy, akinek javára a vélelem szól, a vélelmezett releváns tény további bizonyítása alól szabadul. A megdönthető vélelem az ellene lehetséges bizonyítást a másik félre telepíti.
- [37] A Cstv. adott ügyben irányadó 33/A. § (2) bekezdése az ott objektív módon meghatározott vezetői mulasztásból - az adós éves beszámolója letétbehelyezése, közzététele elmaradásából - a hitelezői érdekek sérelmét engedi vélelmezni, ami mindenképpen és szükségszerűen magában hordozza egyúttal a vezető tisztségviselő eljárásával szemben eszerint irányadó mércét: azaz a hitelezői érdekek elsődlegességének követelményét. Az pedig, hogy vezetővel szemben ügyvezetési feladatai ellátására a hitelezői érdekek elsődlegességének elvárása érvényesül, egyedül a törvényben e mérce kiváltó okaként meghatározott körülmény beállásából - a társaság fenyegető fizetéseképtelenségéből - következhet [a gazdasági társaságokról szóló 2006. évi IV. törvény (a továbbiakban: Gt.) 30. § (2) és (3) bekezdés].
- [38] A Számviteli tv. 18. §-a az éves beszámoló rendeltetéseként határozza meg, hogy a gazdálkodó szervezet vagyoni, pénzügyi, jövedelmi helyzetéről, annak változásáról megbízható és valós képet nyújtson.
- [39] Rögzíti a Kúria, hogy gazdálkodó szervezet éves beszámolójához rendelt tájékoztató funkció kettős irányú, egyrészt befelé, a társaság irányába az adós tagjainak (tulajdonosainak) informálását

szolgálja az adós éves működéséről, másrészt kifelé - nyilvánossága folytán, illetve közzétételével - a hitelezők megfelelő tájékoztatására szolgál. Gazdálkodó szervezet vezető tisztségviselője vonatkozásában ugyanakkor az éves beszámolónak nem a tájékoztatás a rendeltetése: az éves beszámoló jelentősége a gazdálkodó szervezet törvényes képviselőjével szemben a jogállásából fakadó kötelezettség oldaláról ragadható meg. Éves beszámoló elkészítésével a gazdálkodó szervezet vezető tisztségviselője a tisztségéből fakadó elszámolási kötelezettségnek tesz eleget az adós megelőző egyéves, az irányítása elmúlt gazdálkodásáról, a társaság éves működésének eredményeként kialakult vagyoni és pénzügyi helyzetéről.

- [40] Az előzőekből következően megállapítható volt adott ügyben az adós könyvviteli nyilvántartásában (mérlegeiben) kimutatott - a jogerős ítéletben jogszabálysértés nélkül értékelt - vagyoncsökkenés, egyúttal továbbá az is, hogy a társasági vagyon csökkenésével szemben nem merült fel adat, bizonyíték a fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzet bekövetkezésével csődvagyonná vált adósi eszközök rendeltetésszerű és a törvényi mércének (hitelezői érdekek elsődlegessége követelményének) megfelelő felhasználására. Az I. rendű alperes nem adott számot az adós ügyvezetése alatti gazdálkodásáról, meg sem kísérelt elszámolni a perben a 2006. december 31-i vagyonállapothoz képest a következő üzleti év fordulónapjára lecsökkent forgóeszköz állománnyal. Tényállítása egyedül a 22.805e Ft nyilvántartási értékű - idegen ingatlanon végzett beruházást jelentő - befektetett eszköz kivezetésére vonatkozott. Hangsúlyozza a Kúria, hogy a mérlegadatokat szerint az adós 2006. december 31-i, már elemzett vagyoni helyzete egy üzleti év alatt a mérleg forrásoldalát tekintve úgy változott, hogy a 2007. évi beszámoló fordulónapjára rövid lejáratú kötelezettségei, tehát az éven belül esedékes tartozásai egyáltalán nem csökkentek, hanem számottevően emelkedtek.
- [41] Leszögezi a Kúria, hogy az adós irathianyából, könyvelési iratainak hiányosságából fakadó perjogi következmények a bizonyítás elmulasztása, illetve sikertelensége miatt az I. rendű alperes terhére estek az ügyben, a gazdálkodó szervezet könyvvezetéséért felelősséggel tartozó vezető tisztségviselőként, felelősségét ugyanis ebben a körben sem mentette ki [Számviteli tv. 161. § (4) bekezdés, rPp. 3. § (3) bekezdés, 164. § (1) bekezdés].
- [42] Az előzőekből következően a Cstv. vélelemszabályából közvetlenül a hitelezői érdekek sérelme, illetve azon keresztül közvetve a fenyegető fizetéseképtelenség megállapíthatósága következett; a vezetői felelősség alapjául értékelhető vagyoncsökkenés ténye és mértéke, valamint annak összefüggése a jogellenes ügyvezetői magatartással - a vélelem alkalmazásához alapul vett vezetői mulasztáson keresztül - az éves beszámolók rendeltetéséből, vezető tisztségviselő elszámolási kötelezettségéből együttesen következett.
- [43] Megjegyzi végül a Kúria, hogy a felülvizsgált ítélet indokolása

szerint az ítélőtábla a hitelezői érdeksérelemmel előállt vagyonsökkenés tekintetében nem a Cstv. 33/A. §-ának jogszabálysértő értelmezésével, hanem az ügyben rendelkezésre álló bizonyítékok - az adós gazdálkodására vonatkozó iratok - értékelésével, együttes mérlegelésével [rPp. 206. §] alakította ki álláspontját. Az I. rendű alperes ebből következően nem a felülvizsgálati kérelemben megjelölt jogszabálysértések alapján, hanem a bizonyítékok mérlegelésén keresztül, az rPp. 206. § (1) bekezdésére hivatkozással támadhatta volna az általa jogszabálysértőnek tartott ítéleti következtetést. Az rPp. megjelölt szabályára azonban az I. rendű alperes nem hivatkozott a felülvizsgálati eljárásban, perorvoslati kérelme vonatkozó, a bizonyítékok értékelését illető részében - a felülvizsgálati eljárás előzőekben rögzített korlátaiból következően - nem volt érdemben vizsgálható.

- [44] Tartalmi hiányossága kizárta a felülvizsgálati kérelem vizsgálatát abban a részében is, ami az ügyben szakkérdésbe tartozó kérdés jogsértő megítélésére vonatkozott a szakvéleménytől való eltérés miatt. Az I. rendű alperes az általa előadott jogszabálysértés szöveges körülírásával összhangban álló - álláspontja szerint sérült - eljárási szabályt, az rPp. megfelelő rendelkezését (rPp. 177. §) perorvoslati kérelmében nem jelölte meg, ami kizárta a felülvizsgálati kérelem érdemi elbírálását a vonatkozó részében. Megjegyzi ugyanakkor a Kúria, hogy a csatolt éves beszámolók adatainak értékelése, lényegében az irányadó törvényi szabályozásnak - a Számviteli tv. vonatkozó rendelkezéseinek és a Cstv. fogalommeghatározásának - való megfeleltetése nem igényel a bíróság kompetenciáját meghaladó, különleges szakértelmet. Adott pertípusban az adós mérlegben kimutatott aktív vagyona csökkenéséhez megfelelő kiindulópontot és vizsgálati módszert jelentenek a gazdálkodó szervezet éves beszámolójának adatai.
- [45] A kifejtettek értelmében a Kúria a jogerős ítéletet felülvizsgált részében az rPp. 275. § (3) bekezdése alapján hatályában fenntartotta.

Záró rész

- [46] Az eredménytelen felülvizsgálati kérelem alapján az I. rendű alperes köteles megfizetni a felperes ügyvédi munkadíjból álló felülvizsgálati eljárási költségét az rPp. 270. § (1) bekezdése folytán alkalmazandó rPp. 78. § (1) bekezdése szerint. Az ügyvédi munkadíj áfát is magában foglaló összegét a Kúria a kifejtett ügyvédi tevékenység mérlegelésével a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (3) és (5) bekezdései, 4/A. § (1) bekezdése alapján határozta meg.
- [47] A Kúria a felülvizsgálati kérelmet az rPp. 274. § (1) bekezdése alapján tárgyaláson kívül bírálta el.

Budapest, 2019. október 8.

. Farkas Attila s.k. a tanács elnöke, Dr. Gáspár Mónika s.k. előadó bíró, Dr. Csőke Andrea s.k. bíró

A kiadmány hitelül: